

عنوان مقاله:

تبیین مبانی فکری آرمان شهر در مکتب اصفهان

محل انتشار:

چهارمین همایش بین المللی معماری عمران و شهرسازی در آغاز هزاره سوم (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسندگان:

سید مجتبی فخر احمد - کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه شیراز، ایران

محمد رضا بذگر - استادیار بخش شهرسازی، دانشگاه شیراز، ایران؛

خلاصه مقاله:

فلسفه مشایبی، حکمت اشراقی، عرفان و کلام، چهار جریان تاثیرگذار بر روند فکری حاکم در دوره صفویه است. در این دوره، تفکری بر مبنای اصول فوق شکل گرفت و به تدریج پروراندده شد که اجمالا مکتب اصفهان نامیده می شود. از حکمایی که مکتب اصفهان را در دل حکمت فوق پروراندده اند، می توان از شیخ بهایی نام برد که نقشی عظیم در تدوین مکتب اصفهان در معماری و شهرسازی داشت. یکی از وجوه تمایز مکتب اصفهان از بسیاری اندیشه های آرمانی در جهان اسلام، تکیه ی آن بر مفاهیم عرفانی است. مکتب اصفهان، تحقق آرمان-شهر دولت صفوی است. در مکتب اصفهان، دستاوردهای تاریخی گرد هم آمده است اما مقصود از این گردآوری، بازتولید مفاهیم کهن به همان صورت قبل نیست، بلکه نوزایی آن هاست. ثانيا، این نوزایی، بر اساس جهان بینی اسلامی شکل گرفته است و در واقع، نسخه ی کاملی است از آن چه که آرمان گرایان اسلامی بر اساس قرآن و سنت ارایه نموده بودند. بر مکتب اصفهان قواعد دقیق و پیچیده ای حاکم است که اجرای آن به رغم تفاوت های مکانی، از اصول واحدی تبعیت می نماید. این اصول در دو دسته کلی قابل بیان هستند: دسته ی اول، شامل چهار نظم زمینی و یک نظم مقدس است. که عبارتند از: آب، خاک، گیاه و هوا؛ و دسته دوم، اصول و قواعدی که صرفا در بعد کالبدی نمایان می گردند مانند اصل زمان، تداوم، تناسب و مانند آن. آن چه در این نوشتار بدان پرداخته می شود، کاوشی در ریشه های فکری شهرسازی در مکتب اصفهان عصر صفوی است که به عنوان مهم ترین نتیجه حاصل از آن می توان گفت آن چه این مکتب شهرسازی را بیش از هرچیز ناب و دست نیافتنی نموده، آن است که آرمان شهر در مکتب اصفهان نه صرفا یک آرمانشهر فلسفی و نه یک آرمان-شهر مهدوی، بلکه نوعی تعامل هنرمندانه میان فلسفه و عرفان، میان تفکرات شرق و غرب و میان مبانی فکری اسلامی و غیراسلامی بوده است

کلمات کلیدی:

آرمان شهر، مکتب اصفهان، فلسفه، عرفان اسلامی، حکومت صفویه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/837598>

